УДК 658.7

ЛЕВЧЕНКО В. О.
аспірант
Макіївський економіко-гуманітарний інститут

УДАЛИХ О. О.
к. е. н., доцент
Макіївський економіко-гуманітарний інститут

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Метою даної статті є дослідження сутності та характерних особливостей управління логістичною системою підприємства. У результаті проведеного дослідження встановлено, що логістична система представляється складною системою з наявністю певних елементів та взаємозв'язків. Запропоновано основні структурні елементи логістичної системи підприємства. Розглянуто елементи та функції управління логістичною системою підприємства.

Ключові слова: управління, система, логістична система.

ЛЕВЧЕНКО В. О.
аспирант
Макеевский экономико-гуманитарный институт

УДАЛЫХ О. А.
к. э. н., доцент
Макеевский экономико-гуманитарный институт

УПРАВЛЕНИЕ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМОЙ ПРЕДПРИЯТИЯ

Целью статьи является исследование сущности и характерных особенностей управления логистической системой предприятия. В результате проведенного исследования установлено, что логистическая система предприятия является сложной системой с наличием определенных элементов и взаимосвязей. Предложены основные структурные элементы логистической системы предприятия. Рассмотрены элементы и функции управления логистической системой предприятия.

Ключевые слова: управление, система, логистическая система, управление логистической системой.

LEVCHENKO V. O.
postgraduate student
Institute of Economics and Humanities in Makeyevka

UDALYKH O. A.
candidate of economical sciences, associate professor
Institute of Economics and Humanities in Makeyevka

MANAGEMENT OF THE LOGISTICS SYSTEM OF THE ENTERPRISE

The purpose of this article is research the characteristics of the management of the logistics system of the enterprise. The study showed the following. The logistic system of the enterprise is a complex system with the presence of elements and the relationships between them. This article describes the basic structural elements of the logistics enterprise. Considered elements and functions of the logistics system on the enterprise.

Keywords: management, system, logistics system, management of the logistics system.

olga_alex@meta.ua

Постановка проблеми. Проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та організацій, що здійснюють функціональну діяльність у різних сферах економіки, представляється одною з найактуальніших та важливіших проблем сучасної економіки. На сьогодні створено наукове підґрунтя прийняття управлінських рішень щодо посилення конкурентних позицій підприємства. Одним з найважливіших шляхів

забезпечення найбільш широких можливостей розвитку суб'єкту господарювання являється розвиток його логістичної системи. У цьому сенсі дослідження сутності управління логістичною системою набуває своєчасності та актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження вітчизняних та закордонних науковців показали, що розвиток логістичної системи представляється важливим фактором підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та організацій. Проблемам управління складними соціально-економічними системами присвячено наукові праці Пугачової Е. Г., Соловенко К. Н. [1], Єгоршина О. П., Кожина В. А. [2], Гальчинського А. С. [3], Казієва В. М. [6] та інших вчених, у яких досліджено сутність та принципи розвитку складних систем, функції та механізми управління ними.

Основні аспекти управління логістичними системами представлено у наукових працях вітчизняних та закордонних вчених, а саме Алькема В. Г. [7], Єлетенко О. В. [8], Ткачук О. М., Турчак В. В. [9], Окландер М. А. [10] та інших. При цьому ще невирішеними залишаються питання уточнення основних складових логістичної системи як об'єкту управління, функцій та інструментів управління логістичною системою.

З оглядом на вищезазначене можна стверджувати про необхідність та актуальність подальшого дослідження сутності та характерних особливостей управління логістичною системою підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сутності та характерних особливостей управління логістичною системою підприємства.

Виклад основного матеріалу. Дослідження складних систем, їх сутності, характеристик елементів, принципів формування та логіки управління, результати яких представлено в працях Пугачової Е. Г., Соловенко К. Н. [1], Єгоршина О. П., Кожина В. А. [2], Гальчинського А. С. [3], Казієва В. М. [6] та інших вчених, показали наступне.

Загальноприйнятим традиційним підходом до визначення природи складних систем встановлено, що складна система – це відкрита систему, що має вхід та вихід, при цьому така система постійно перебуває у стані зміни: з одного боку, відбуваються внутрішні зміни (вплив внутрішніх системних факторів), з іншого – вплив зовнішнього середовища (позасистемних факторів), що в загальному вигляді трансформує систему. В сучасних умовах розвитку всі організації розглядаються як відкриті системи, тобто системи, в яких внутрішні елементи взаємодіють між собою та із зовнішнім середовищем [4].

Сучасні підходи до встановлення сутності складних систем мають певні відмінності від традиційних. На думку Гальчинського А. С., такі відмінності обумовлено наявністю основних характеристик, що яких відносяться [3]: складні системи – це динамічні системи, що мають потенціал саморозвитку (на відміну від статичних); належать до класу невпорядкованих систем, тобто складність, в даному випадку, відображається мірою інформації, яка про систему невідома, але яку необхідна для детального дослідження системи; характеризують не тільки динаміку, але й перехідний етап динамічного розвитку, тобто складна система здатна здійснювати перехід з одного стану в інший; реалізують можливості переходу з одного стану в інший через механізми біфуркації та хаосу; складні системи мають можливість зворотного зв'язку та базуються на принципах незворотності процесів; є нелінійними, що реалізується через принципи ймовірності та нестійкості.

З огляду на вищесказане, можна стверджувати, що логістична система організації потребує дослідження з позиції її складності та відкритості.

Як було встановлено в процесі попереднього дослідження [5], логістична система – це сукупність функціональних, організаційно-управлінських, забезпечуючи та ресурсних складових, що носить динамічний характер та має на меті забезпечення максимального економічного ефекту її функціонування.

Логістична система містить у собі взаємопов'язані елементи та характеризується наявністю зворотного зв'язку, що представлено на рис. 1. Поєднання цих елементів з встановленням взаємозв'язків надає можливість її динамічного розвитку. Кожна з наведених підсистем містить окремі елементи, які функціонують у взаємозв'язку та взаємозалежності з

метою забезпечення ефективності функціонування загальної системи. Наявність зворотного зв'язку надає можливість своєчасного реагування на зміни факторів зовнішнього середовища та адаптації логістичної системи до виявлених змін.

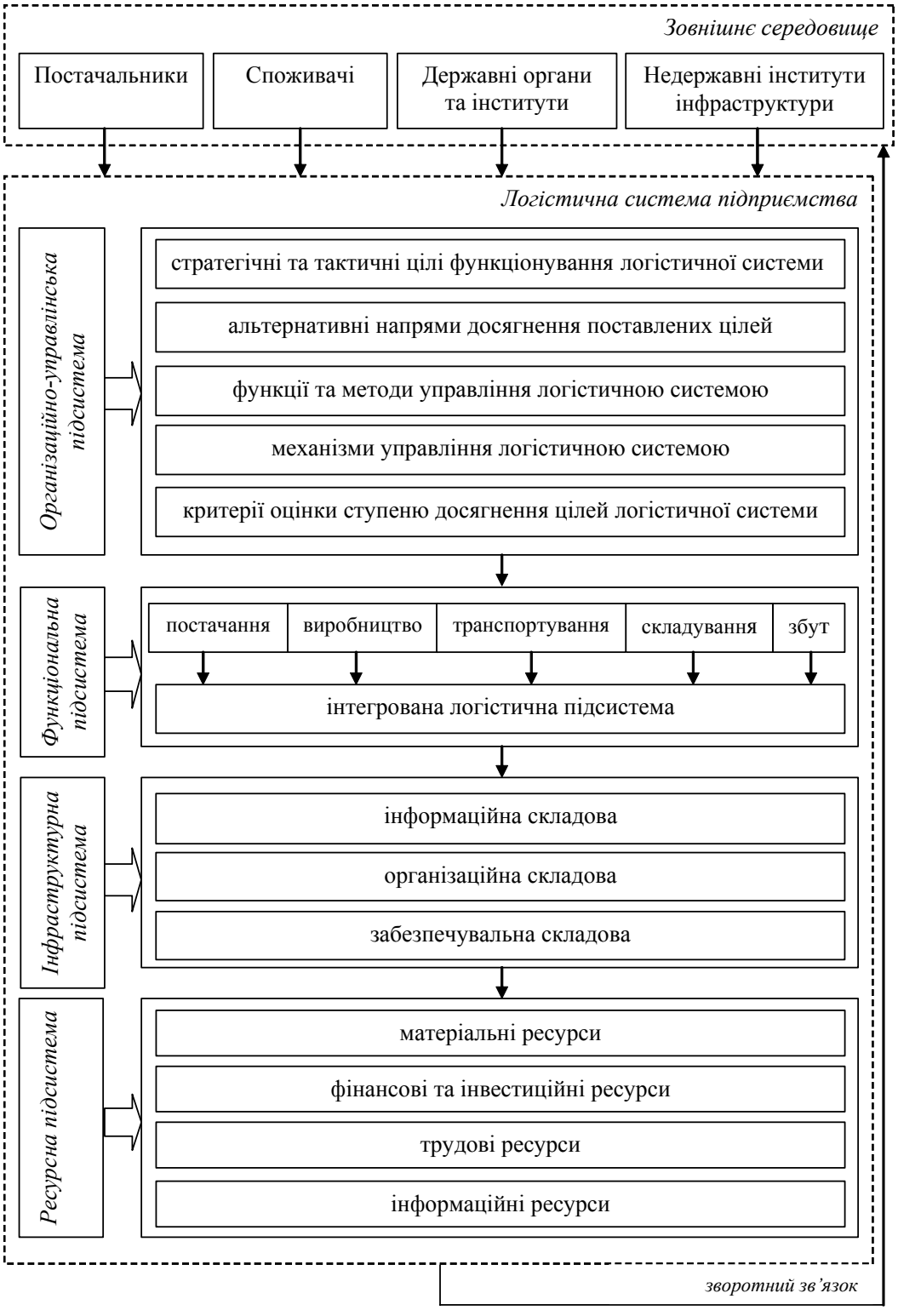

Рис. 1. Основні структурні елементи логістичної системи підприємства

Саме використання принципу системного підходу та розгляд логістичної системи як складної системи дають можливість сформувати стратегічні та тактичні цілі функціонування логістичної системи підприємства; виявити всі можливі альтернативні шляхи досягнення поставлених цілей в короткостроковому періоді та в перспективі, а також обрати з них

найбільш ефективні; виокремити елементи логістичної системи, встановити їх взаємозв'язки; встановити зовнішні фактори впливу на функціонування логістичної системи та оцінити їх вплив з використанням сучасних наукових методів; виявити внутрішні фактори впливу на логістичну систему та встановити обмеження її функціонування; системно оцінити можливі наслідки реалізації обраного варіанту розвитку; проводити своєчасні організаційні зміни в логістичній системі, обумовлені змінами середовища; отримати максимальний ефект при оптимізації функціонування логістичної системи.

Вищесказане дозволяє стверджувати, що управління логістичною системою потребує подальшого дослідження з позиції складності системи.

Як стверджується Казієвим В. М., управління в системі представляє собою внутрішню функцію в системі, яка здійснюється без залежності від того, яким чином та якими елементами вона повинна виконуватися. Управління системою – це зовнішня функція управління, яка забезпечує необхідні умови функціонування системи [6]. При цьому управління системою має на меті підвищення ефективності інформаційного забезпечення процесів, що відбуваються в системі.

До таких цілей відносять наступні [6]:

- підвищення швидкості передачі інформації,
- збільшення обсягу інформаційних повідомлень,
- зменшення часу обробки повідомлень,
- збільшення ступеню стиснення інформації,
- модифікація зв'язків системи,
- підвищення рівня інформованості системи.

Якщо розглядати управління системою в загальноприйнятому вигляді, то очевидно, що обов'язковими елементами в структурі виступають керована система та керуюча система, які мають взаємозв'язок між собою та із зовнішнім середовищем.

Проблеми оптимізації управління логістичними системами суб'єктів господарювання досліджуються вітчизняними та закордонними авторами, а саме Алькема В. Г. [7], Єлетенко О. В. [8], Ткачук О. М., Турчак В. В. [9], Окландером М. А. [10] та іншими.

Як підкреслює Окландер М. А. [10], досягнення мети логістики потребує інтеграції усіх елементів логістичної системи в таких основних напрямах: інтеграція елементів функціональних логістичних підсистем на основі загальних витрат; формування та координація єдиного матеріального потоку (розподіл, виробництво, постачання); тісний взаємозв'язок логістичної політики з загальною економічною політикою.

Таким чином, аналіз досліджень провідних науковців дозволяє стверджувати наступне.

Управління логістичною системою – це процес управлінського впливу суб'єктів управління на логістичну систему з метою забезпечення високого рівня інформаційного забезпечення про стан системи та ефективності функціонування логістичної системи в поточному періоді та в перспективі в умовах динамічних змін факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

З цього приводу управління логістичною системою можна представити як схему (рис. 2), в якій показано напрями інформаційних потоків між суб'єктом управління логістичної системи та об'єктом управління, між зовнішнім середовищем як невід'ємним елементом структури управління та системою.

Аналіз результатів досліджень з теорії управління системами [2, 6] дозволяє представити управління логістичною системою підприємства як сукупність управлінських функцій.

Функції управління логістичною системою тісних чином взаємопов'язані між собою та у взаємодії спрямовані на досягнення мети управління, до таких функцій наступні:

1. Організація логістичної системи – виокремлення підсистем загальної системи (функціональна, організаційно-управлінська, інфраструктурна, ресурсна підсистеми) та їх елементів, встановлення їх взаємозв'язків та взаємодій.

2. Планування логістичної системи – формування поточних та перспективних планів

розвитку логістичної системи з координацією у часі та просторі елементів підсистем та системи в цілому на основі прогнозування внутрішнього стану та зовнішнього середовища.

3. Аналіз руху матеріальних потоків та інформаційних потоків, які їх супроводжують, а також інформації про зміни зовнішнього середовища.

4. Контроль руху матеріальних та інформаційних потоків в системі.

5. Регулювання логістичної системи задля забезпечення її адаптації до динамічних змін зовнішнього середовища.

Рис. 2. Схема управління логістичною системою підприємства

Реалізація перелічених функцій дозволяє реалізувати управління логістичною системою суб'єкту господарювання та забезпечити ефективність функціонування та розвитку системи в поточному та перспективному періодах.

Висновки. Логістична система представляє собою складну систему з наявністю певних елементів та взаємозв'язків. Управління логістичною системою – важлива складова загальної системи управління суб'єктом господарювання. Управління логістичною системою підприємства можна представити як процес управлінського впливу суб'єктів управління на логістичну систему з метою підвищення рівня інформаційного забезпечення про стан системи та забезпечення ефективності функціонування системи в поточному періоді та в перспективі в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Управління логістичною системою можна розглядати як сукупність управлінських функцій, а саме організація, планування, аналіз, контроль, регулювання. Подальші дослідження в даному напряму пов'язані з систематизацією методів аналізу і оцінки функціонування логістичної системи підприємства, вибором найбільш ефективних механізмів управлінського впливу на логістичну систему підприємства.

Список використаних джерел

1. Пугачева Е. Г. Самоорганизация социально-экономических систем : [учебн. пособие] / Е. Г. Пугачева, К. Н. Соловенко. – Иркутск : Изд-во БГУЭП, 2003. – 172 с.

2. Управление социально-экономической системой : [монография / под. ред. А. П. Егоршина, В. А. Кожина]. – Н. Новгород : НИМБ, 2009. – 288 с.

3. Гальчинський А. С. Економічна методологія. Логіка оновлення : [курс лекцій] / А. С. Гальчинський . – К. : АДЕФ-Україна, 2010. – 571 с.

4. Шморгун Л. Г. Менеджмент організацій : [навч. посібник] / Л. Г. Шморгун. – К. : Знання, 2010. – 452 с.

5. Левченко В. О. Теоретичні аспекти формування логістичної системи підприємства / В. О. Левченко // Вісник Одеського національного університету. – 2013. – Т. 18. – Випуск 1/1. – С. 211–215.

6. Казиев В. М. Введение в системный анализ и моделирование / В. М. Казиев. – М. : ИМОАС, 2001. – 115 с.

7. Алькема В. Г. Концептуалізація оцінювання розвитку мікрологістичних систем / В. Г. Алькема // Бізнес-інформ. – 2012. – № 8. – С. 177–181.

8. Єлетенко О. В. Проблеми сучасної логістики та шляхи їх вирішення / О. В. Єлетенко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4 (82). – С. 135–141.

9. Ткачук О. М. HR-підхід до управління логістичною системою підприємства / О. М. Ткачук, В. В. Турчак // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 10. – С. 232–235.

10. Окландер М. А. Логістика : [підручник] / М. А. Окландер. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 346 с.